ද්‍රව්‍ය පිරිවැය

• එනම් ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීමේදී හා තබා ගැනීමේදී දරනු ලබන සියලු පිරිවැය වේ.

උදාහරණ:1.අමු ද්‍රව්‍ය

2.පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය

3.නඩත්තු ද්‍රව්‍ය

4.ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය

©JMC vLearning

ද්‍රව්‍ය පාලනයේ වැදගත්කම

• අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය තොග බාධාවකින් තොරව ලබා ගත හැකි නිසා නිෂ්පාදනය අඛණ්ඩව කර ගෙන යා හැකි වීම.

• හදිසියේ ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීමට අතිරේක වියදමක් දැරීමට සිදු නොවීම.

• අනවශ්‍ය තොග රැස් කර තබා ගැනීම වලකන බැවින් තොග රඳවා තබා ගැනීමේ පිරිවැය අවම මට්ටමක පවත්වා ගත හැකි වීම.

• ද්‍රව්‍ය සැලසුමකට මිලදී ගන්න නිසා වට්ටම් ලබා ගත හැකි වීම.

• භාණ්ඩ වල ගුණාත්වය ආරක්ෂා කර ගත හැකි වීම.

©JMC vLearning

ද්‍රව්‍ය පාලනයේ විවිධ අවස්ථා

- මිලදී ගැනීමේ පාලනය
- තොග පාලනය
- නිකුත් කිරීමේ පාලනය

©JMC vLearning

❑ මිලදී ගැනීමේ පාලනය

- මිලදී ගැනීම් පාලනය තුළින් පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ.
  - ➢ අනවශ්‍ය තොග රැස් කර තබා ගැනීම වැලක්වීම.
  - ➢ තොග ආශ්‍රිතව සිදු වන මූල්‍ය අක්‍රමිකතා වලක්වා ගැනීම.

©JMC vLearning

JMC vLearning your virtual learning partner

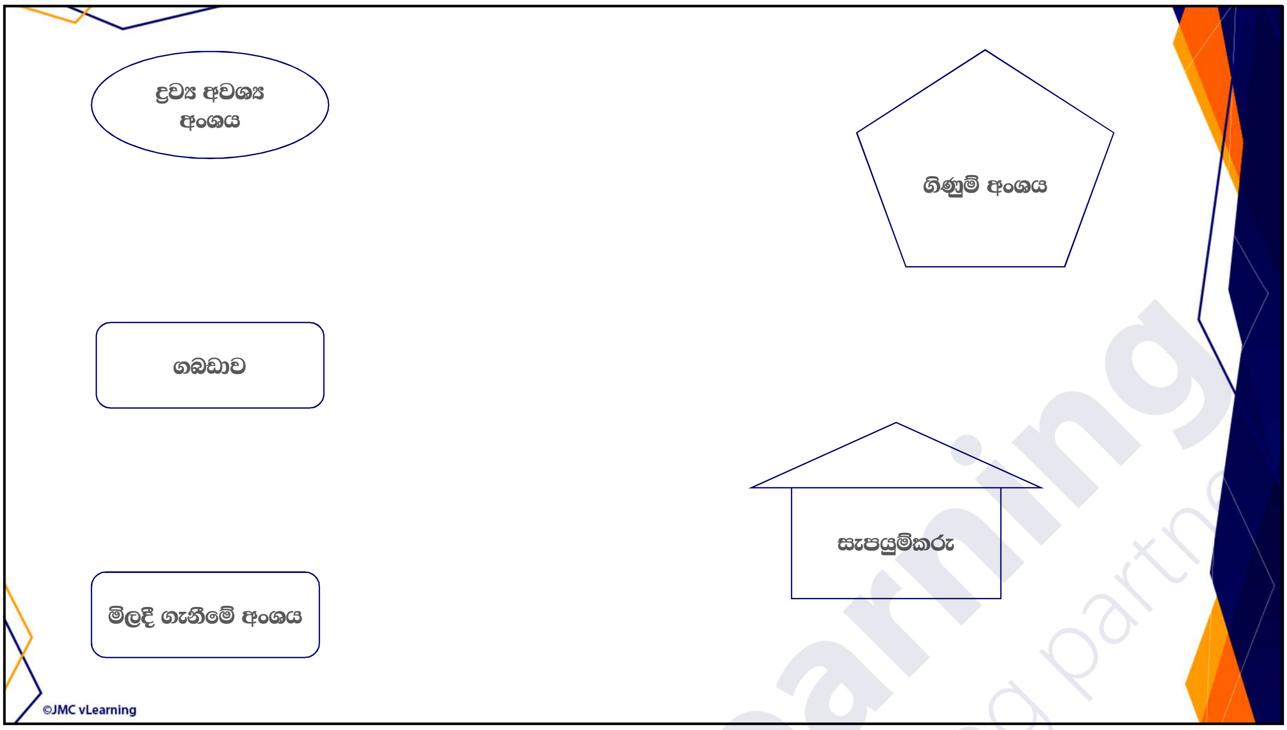

JMC vLearning "your virtual learning partner"

ද්‍රව්‍ය අධියාචන පත්‍රය

RSS සමාගම
ද්‍රව්‍ය අධියාචනා පත්‍රය

දිනය .... භාණ්ඩ අවශ්‍ය දිනය ....
කාර්ය අංකය .... අනුක්‍රමික අංකය ....
පිරිවැය මධ්‍යස්ථානය ....

ද්‍රව්‍ය විස්තරය	සංකේත අංකය	අවශ්‍ය ප්‍රමාණය	නිකුත් කළ ප්‍රමාණය	පිරිවැය ගිණුම් කාර්යාලය		
				මිල	වටිනාකම	ගබඩා ලෙජර අංක

ඉල්ලුම් කළේ .... මිල ඇතුලත් කළේ ....
අනුමත කළේ .... ගණන් පරීක්ෂා කළේ ....
ගබඩා භාරකරු .... බින් පත්‍රයේ ඇතුලත් කළේ ....
භාරගත්තේ ....

©JMC vLearning

ගැනුම් අධියාචන පත්‍රය

ගැණුම් අධියාචනාව

දෙපාර්තමේන්තුව .... අංකය ....
දිනය ....

ද්‍රව්‍ය විස්තරය	සංකේත අංකය	ප්‍රමාණය	වෙනත් කරුණු

ඉල්ලුම් කළේ .... තොග ලෙජරය ....
නිර්දේශ කළේ .... බින් අංකය ....
ගබඩා පාලක ....

©JMC vLearning

JMC vLearning your virtual learning partner

ගැනුම් ඇණවුම

ගැණුම් ඇණවුම
සීමාසහිත ABC සමාගම
අංක 10, නුගේගොඩ
දුරකථන : ....

.... දිනය ....
.... වෙත ඇණවුම් අංකය ....
කරුණාකර පහත සඳහන් භාණ්ඩ සපයන්න.

වර්ගය ද්‍රව්‍ය විස්තරය	ප්‍රමාණය	ඒකකයක මිල	වටිනාකම
		වටිනාකම	
		+ VAT 8%	
		මුළු වටිනාකම	

ඔබගේ .... දිනැති මිල කියුම හා බැදේ.
ඔබගේ ඉන්වොයිසි අංකය සඳහන් කරන්න

සැපයිය යුතු දිනය ....
ලිපිනය ....
සැපයිය යුතු ගබඩාව ....

....
මිලදී ගැනීමේ කළමනාකරු

©JMC vLearning

භාණ්ඩ ලැබීමේ පත්‍රය

භාණ්ඩ ලැබීමේ පත්‍රය
සීමාසහිත ABC සමාගම

සැපයුම්කරුගේ නම .... අංකය ....
ගැණුම් ඇණවුම් අංකය .... දිනය ....

භාණ්ඩ විස්තරය	සංකේත අංකය	ප්‍රමාණය	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	වෙනත් කරුණු

ඉහත විස්තර සඳහන් භාණ්ඩ හොඳ තත්ත්වයෙන් භාර ගනිමු.

....
ගබඩා භාරකරු

©JMC vLearning

JMC vLearning
your virtual learning partner

තොග පාලනය

©JMC vLearning

- නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව කර ගෙන යා හැකි පරිදි සැපයුම් හා ගබඩා ඉඩකඩ කළමනාකරණය කිරීමත්,
- නිෂ්පාදිත වල ගුණත්වය ආරක්ෂා වන පරිදි අමුද්‍රව්‍ය වල අවශ්‍යතාවය මත ඒවා ගබඩා කර තැබීමත් ,
- තොග අපතේ යෑම් හා යල්පැනීම් අවම වන පරිදි අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා
- තොග තබා ගැනීමේ පිරිවැය අවම වන පරිදි කාරක ප්‍රාග්ධනය කළමනාකරණය කිරීමත් වේ.

©JMC vLearning

තොග රඳවා තබා ගැනීමට හේතු

- ඉල්ලුමේ හා නිෂ්පාදනයේ උච්චාවචන වලට මුහුණ දීමට.
- නිෂ්පාදන කටයුතු අඛණ්ඩව කරගෙන යාමට.
- එක වර විශාල ප්‍රමාණයක් මිලදී ගෙන වට්ටම් ලබා ගැනීමට.
- තොග රඳවා තබාගෙන උද්ධමනය හරහා අමතර ලාභ ඉපයීම.

©JMC vLearning

JMC vLearning your virtual learning partner

තොග ආශ්‍රිත පිරිවැය

- තොග ඇණවුම් කිරීමේ පිරිවැය
- තොග තබා ගැනීමේ පිරිවැය
- තොග නොමැතිවීමේ පිරිවැය

©JMC vLearning

තොග ඇණවුම් කිරීමේ පිරිවැය

- ඇණවුමක් සිදු කල අවස්ථාවේ සිට අදාල භාණ්ඩ ලැබී පරික්ෂා කර භාර ගැනිම අතරතුර කාලය දක්වා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය වේ.

උදාහරණ : ඇණවුම් කිරීමේ වියදම්
ප්‍රවාහන වියදම්

©JMC vLearning

JMC vLearning
"your virtual learning partner

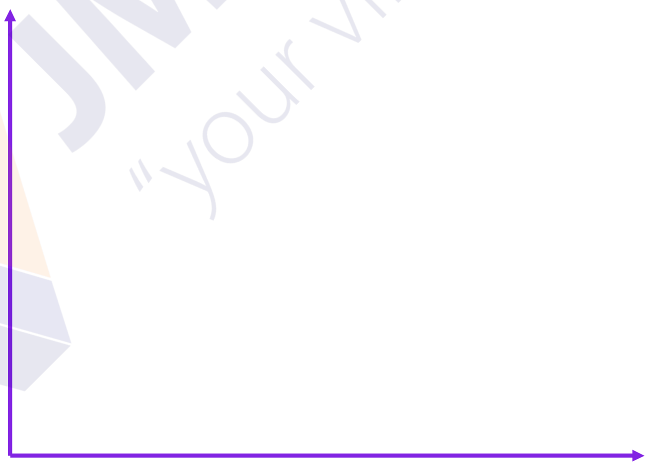

©JMC vLearning

තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය

භාණ්ඩ පරික්ෂා කර බාරගත් අවස්තාවේ සිට අදාල භාණ්ඩ අවශ්‍ය අංශයට භාරදීම දක්වා අතරතුර කාලය තුල තොග රඳවා තබා ගැනීම සඳහා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය වේ.

උදා -

- තොග ගබඩා කිරීමේ පිරිවැය
- මූල්‍ය පිරිවැය
- තොග රක්ෂණ හා ගබඩා රක්ෂණය
- ගබඩා උපකරණ නඩත්තුව
- ගබඩා කුලී හා වරිපනම් වියදම්
- ගබඩා විදුලිය, දුරකථන ගාස්තු

©JMC vLearning

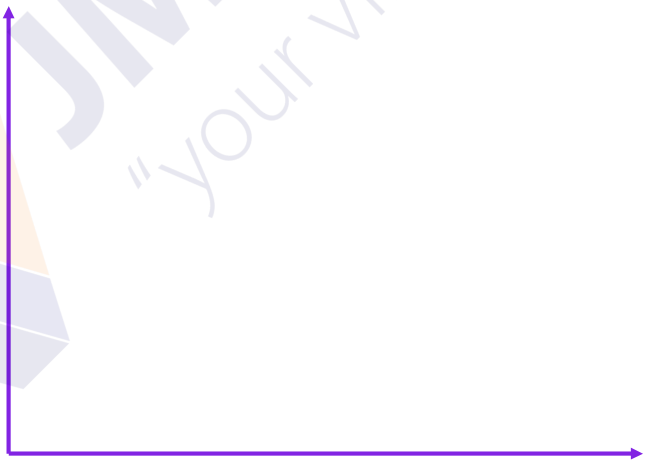

©JMC vLearning

තොග නොමැතිවීමේ පිරිවැය

- වෙළඳපොළ අහිමිවීම.
- කීර්තිනාමයට හානිවීම.
- නිෂ්පාදනය ඇණ හිටීම නිසා ඇතිවන පාඩු.

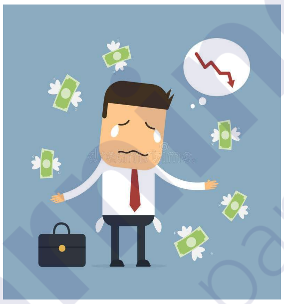

©JMC vLearning

තොග පාලන ක්‍රම

- යලි ඇණවුම් මට්ටම හා ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය
- කාලීන සමාලෝචන ක්‍රමය
- JIT ක්‍රමය
- ද්විත්ව භාජන ක්‍රමය
- ABC ක්‍රමය

©JMC vLearning

ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමාණය

ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමාණය යනු,

1.මුළු තොග පිරිවැය අවම වන පරිදි ඇනවුම් කල යුතු ප්‍රමාණය නැතහොත්

2. ඇනවුම් පිරිවැය හා තබා ගැනීමේ පිරිවැය සමාන වන ඒකක ගණන වේ.

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

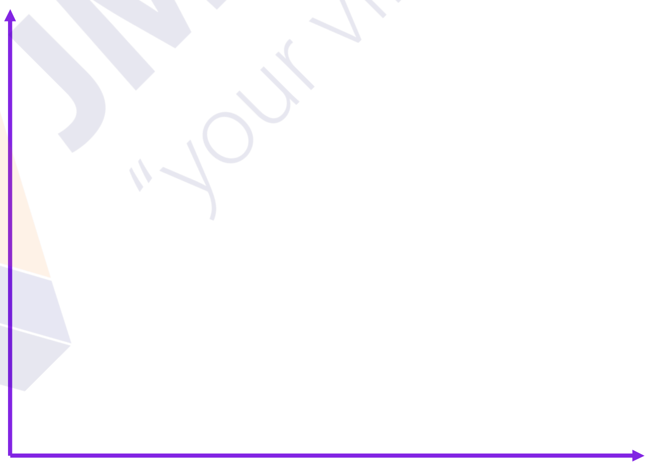

©JMC vLearning

ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමාණය ගණනය කිරීමේ සූත්‍රය

$$EOQ = \sqrt{\frac{2 \times \text{වාර්ෂික ඉල්ලුම} \times \text{ඇණවුමක පිරිවැය}}{\text{තොග ඒකකයක් වර්ෂයක් තබා ගැනීමේ පිරිවැය}}}$$

©JMC vLearning

JMC vLearning
your virtual learning partner

උදාහරණ 01 :

සීමිත අමර සෙරමික් සමාගම විශේෂිත වර්ගයේ පිඟන් ගඩොල් වර්ගයක් නිෂ්පාදනය කරන අතර ඒ සඳහා අමුද්‍රව්‍ය ලෙස මැටි සඳහා කිලෝ ග්‍රෑම් 150,000 ක ඉල්ලුමක් පවතී. එක් ඇනවුමක් සදහා පිරිවැය රුපියල් 150 කි. අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑම් එකක් පවත්වාගෙන යෑමේ වියදම රුපියල් 20කි.

අවශ්‍ය වන්නේ,

1.ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමානය
2.වාර්ෂික ප්‍රශස්ත ඇනවුම් ප්‍රමාණය
3.ප්‍රශස්ත ඇනවුම් චක්‍රය

©JMC vLearning

©JMC vLearning

JMC vLearning
"your virtual learning partner

©JMC vLearning

©JMC vLearning

JMC vLearning
your virtual learning partner

මුළු ඇණවුම් පිරිවැය ගණනය කිරීම

මුළු ඇනවුම් පිරිවැය = ඇනවුම් වාර ගණන X ඇනවුමක පිරිවැය

↓

$$\text{ඇනවුම් වාර ගණන} = \frac{\text{වාර්ෂික ඉල්ලුම}}{EOQ}$$

©JMC vLearning

©JMC vLearning

මුළු තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය ගණනය කිරීම

මුළු තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය = EOQ / 2 ✖ **තොග ඒකකයක් වර්ෂයක් තබා ගැනීමේ පිරිවැය**

©JMC vLearning

©JMC vLearning

උදාහරණ 02 :

B නැමැති අමුද්‍රව්‍ය සඳහා වාර්ෂිකව ඒකක 360,000 ඉල්ලුමක් පවතී. එක් ඇනවුමක් සඳහා පිරිවැය රුපියල් 500 කි. අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑම් එකක් පවත්වාගෙන යෑමේ වියදම රුපියල් 10කි.

අවශ්‍ය වන්නේ,

1.ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමානය
2.වාර්ෂික ප්‍රශස්ත ඇනවුම් ප්‍රමානය
3.ප්‍රශස්ත ඇනවුම් චක්‍රය
4.මුළු ඇණවුම් පිරිවැය
5.මුළු තොග තබාගැනීමේ පිරිවැය

©JMC vLearning

JMC vLearning your virtual learning partner

©JMC vLearning

JMC vLearning
"your virtual learning partner

©JMC vLearning

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

©JMC vLearning

©JMC vLearning

යලි ඇනවුම් මට්ටම

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

©JMC vLearning

යලි ඇනවුම් මට්ටම ගණනය කිරීම .

යලි ඇනවුම් මට්ටම = උපරිම පරිභෝජනය ප්‍රමාණය X උපරිම ඇනවුම් කාලය

අවම තොග මට්ටම ගණනය කිරීම.

අවම තොග මට්ටම = යලි ඇනවුම් මට්ටම - සාමාන්‍ය භාවිතය X සාමාන්‍ය ඇනවුම් කාලය

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

උපරිම තොග මට්ටම ගණනය කිරීම.

උපරිම තොග මට්ටම = ආර්ථික ඇනවුම් ප්‍රමානය + යලි ඇනවුම් මට්ටම – අවම භාවිතය ✖ අවම ඇනවුම් කාලය

සාමාන්‍ය තොග මට්ටම ගණනය කිරීම.

$$\frac{\text{අවම තොග මට්ටම + උපරිම තොග මට්ටම}}{2}$$

හෝ

$$\text{අවම තොග මට්ටම} + \frac{EOQ}{2}$$

©JMC vLearning

උදාහරණ 01 :

ABC සමාගම තම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා 'M' නැමැති අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කරයි. 'M' සඳහා වාර්ෂික ඉල්ලුම ඒකක 10,000 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. 'M' සඳහා ඇණවුමක් කිරීමට රු. 500 ක් වන බව සහ එක ඒකකයක් වාර්ෂිකව පවත්වාගෙන යාම සඳහා රු. 10 ක පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන බව පසුගිය ඇත්දැකීම් මත ඔවුන් ඇස්තමේන්තු කර ඇත. තවද, 'M' සඳහා දිනක උපරිම පරිභෝජනය ඒකක 50 ක් වන අතර සාමාන්‍ය පරිභෝජන ඒකක 40 ක් වේ. උපරිම සහ අවම ඇණවුම් කාලය පිළිවෙලින් දින 5 ක් සහ දින 3 ක් වේ.

ගණනය කිරීමට අවශ්‍ය වන්නේ,

(අ) ආර්ථික ඇණවුම් ප්‍රමාණය (Economic Order Quantity)
(ආ) යලි ඇණවුම් මට්ටම
(ඇ) උපරිම තොග මට්ටම
(ඈ) අවම තොග මට්ටම

©JMC vLearning

කාලීන සමාලෝචන ක්‍රමය

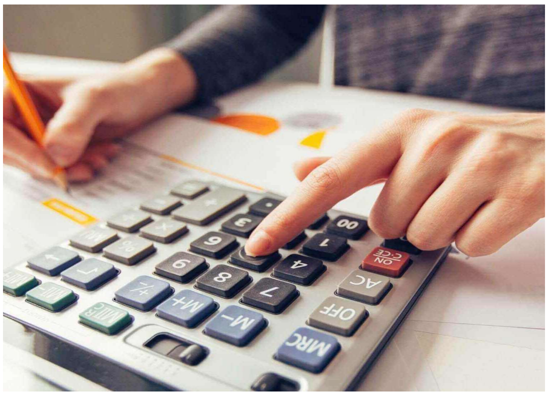

- මෙහිදී මසකට වරක්, සති දෙකකට වරක් හෝ සතියකට වරක් තොග ඇනවුම් කරනු ලබන අතර තොග භෞතිකව බලා ඉදිරි කල පරිච්ඡේදය සඳහා තොග ඇනවුම් කරනු ලබයි.

©JMC vLearning

JIT ක්‍රමය - JUST IN TIME

©JMC vLearning

JMC vLearning
"your virtual learning partner

සරලව JIT ක්‍රමය

JUST-IN-TIME

©JMC vLearning

JMC vLearning your virtual learning partner

ද්විත්ව භාජන ක්‍රමය

©JMC vLearning

ABC ක්‍රමය

තොගයේ අඩංගු සෑම අයිතමයක්ම පාලනය කිරීමට උත්සාහා දරයි. මෙහිදී තොග වල ඇතුලත් ඉහල තොග වටිනාකමක් ඇති අයිතම කෙරෙහි වැඩි අවදානයක් යොමු කරයි.

©JMC vLearning

©JMC vLearning

තොග නිකුත් කිරීමේ පාලනය

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමේ මිල ක්‍රම

- ✓ පළමු ලැබීම පළමු නිකුතු ක්‍රමය – FIFO
- ✓ භරිත සාමාන්‍ය මිල ක්‍රමය – WAC

©JMC vLearning

පළමු ලැබීම පළමු නිකුතු ක්‍රමය - FIFO

පැරණිම තොගය මුලින් නිකුත් කිරීම මෙහිදී සිදු වේ.

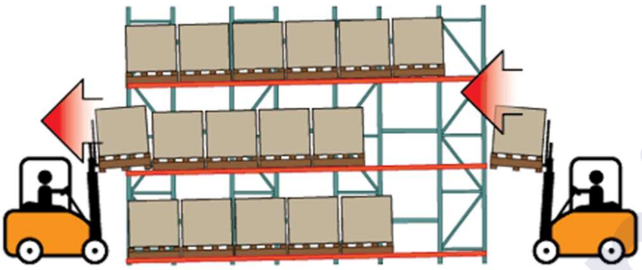

©JMC vLearning

වාසි :

- ගිනුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුකූල වීම.
- සත්‍ය පිරිවැය ක්‍රමයක් වීම.
- ලැබුණු පිරිවැයටම තොග නිකුත් කිරීම සිදු කිරීම.

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

අවාසි :

- තොග නිකුත් කිරීම පැරණි මිලට සිදු වන නිසා එය වර්තමාන වෙළඳපොල වටිනාකමට වඩා වෙනස් වීම .
- උද්ධමනකාරි තත්ත්ව වලදී අවසාන තොගයේ අගය ඉහල යාම.
- නිකුත් කරන භාණ්ඩ වලට විවිධ මිල ගණන් ඇතුලත් වීම.

©JMC vLearning

හරිත සාමාන්‍ය මිල ක්‍රමය - WAC

මුළු තොගයේ පිරිවැය, මුළු තොග ඒකක ගනින් බෙදා ගනු ලබන මිලට තොග නිකුත් කරනු ලබයි.

$$\text{හරිත සාමාන්‍ය මිල} = \frac{\text{නිකුත් කරන දිනට තොග වල පිරිවැය}}{\text{එදිනට පවතින තොග ඒකක ගණන}}$$

©JMC vLearning

JMC vLearning your virtual learning partner

වාසි :

- ගිනුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුකූල වීම.
- තනි මිලකට තොග නිකුත් වීම.
- මිල ඉහල යාම නිසා ඇතිවන ලාභ වඩාත් තාත්වික වීම.

©JMC vLearning

අවාසි :

- නිකුත් කරන තොග ඒකකයක මිල වෙළඳ පොළ මිලට වඩා වෙනස් වේ.
- සත්‍ය මිල ක්‍රමයක් නොවීම.

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

ගබඩා ලෙජරය

- ගබඩාවට ලැබෙන තොග හා ගබඩාවෙන් සිදු කරන තොග නිකුත් කිරීම් සටහන් කිරීමට යොදා ගනු ලබන ලේඛනය වේ.

Stores Ledger

Material Code:
Bin No.:
Material Description:
Location:

Maximum Qty:
Minimum Qty:
Ordering Qty:

Date	Receipts				Issues				Balance		
	GR No	Qty	Rate	Amount	SR No	Qty	Rate	Amount	Qty	Rate	Amount

©JMC vLearning

ගබඩා ලෙජරයක ආකෘතිය

දිනය	ලැබීම්			නිකුත් කිරීම්			ශේෂය		
	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම

©JMC vLearning

උදාහරණ 01 :

පහත දක්වා ඇත්තේ ජයපාල සමූහ ව්‍යාපාරයේ අමුද්‍රව්‍ය ගබඩාවට ලැබීම් හා නිෂ්පාදනයට ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීමට අදාළ තොරතුරුය.

2020.01.01 - රු. 20 බැගින් ඒකක 10,000 ක ආරම්භක තොගය
2020.01.05 - ඒකක 6,000 ක් නිෂ්පාදනයට නිකුත් කිරීම
2020.01.12 - රු. 21 බැගින් ඒකක 8,500 ක් මිලදී ගැනීම්
2020.01.15 - ඒකක 6,000 ක් නිෂ්පාදනයට නිකුත් කිරීම
2020.01.21 - රු. 21.50 බැගින් ඒකක 10,000 ක් මිලදී ගැනීම
2020.01.25 - ඒකක 8,000 ක් නිෂ්පාදනයට නිකුත් කිරීම

අවශ්‍ය වන්නේ,

1. FIFO, LIFO හා WAC ක්‍රම යටතේ ගබඩා ලෙජර පිළියෙල කරන්න.
2. 2020.01.31 අවසාන තොගය

©JMC vLearning

FIFO

දිනය	ලැබීම්			නිකුත් කිරීම්			ශේෂය		
	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම

©JMC vLearning

WAC

දිනය	ලැබීම්			නිකුත් කිරීම්			ශේෂය		
	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම	ඒකක ගණන	ඒකකයක මිල	මුළු වටිනාකම

©JMC vLearning

JMC vLearning "your virtual learning partner"

©JMC vLearning